

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sabbato post cineres Sermo p[ri]mus

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

dilectione amicorum (si ex charitate fiat) excludit omne meritum. sed ab illa quae sola ex naturalis inclinatione procedit respectu cuius dilectio inimicorum: multo magis meritoria est quam a charitate procedit. Tade autem concludit de minimis. Estote ergo perfecti etc. Remigius. Ipse quidem deus perfectus est ut omnipotens: homo autem ut optate adiutus. Hec autem est perfectio necessaria ut obseruemus totam legem. Iacobus. Sitis perfecti: et integri in nullo deficientes. Tertium est puritas intentionis: cui dicitur. Attendite ne iustitiam vestram etc. Augustinus. li. sen. psperi. Quas vires nocendi habeat humane laudis amor: non sentit nisi quae ei bellum indicerit. quia cuius facile est laudem non cape dum negat. difficile tamen est in ea non delectari dum offert. Sequitur. Cum ergo facis elemosinam etc. non facias propter laudem hominum. Te ergo faciente elemosinam: nesciat sinistra etc. Augustinus. in sermone domini. Sinistra significat laudis affectionem. Dextera autem intentionem implendi precepta dei. Sequitur: alioquin mercedem non habebitis etc. Chrysostomus. Quid a deo recipies quod deo nihil dedisti. Nam quod propter deum fit: deo datur: quod autem propter homines in ventos effunditur. Exemplum narrat Celsarius. Tunc quidam miles quidam defunctus est. Notate quod quidam castrum in quo erat eius vxor sic percussum est ut videret terram motus fuisse. Et ecce ostia camere subito aperta sunt. Daturus igitur ei est. quem cum inquisisset de statu suo: respondit: eternis penis damnatus sum. Illa igitur territa nimis: dicitur. Vestrum nostrum omnibus peregrinis et pauperibus paruit: et non possunt ista: At ille. Nihil mihi paruit ad vitam eternam: eo quod ex vana gloria: non ex charitate a me facta sunt. Cuius velle eum ulterius interrogare: ille ait. Concessum est mihi apparere: sed non licet diutius remorari: quia diabolus stans foris expectat me. et si folia omnium arborum fraterent in linguas: tormenta mea exprimere non possent. Post hec euocatus est: et impulsus totum conculcavit castrum: et eiulatus eius auditus. Ecce impletum est in illo quod loquitur scriptura. Potentes potenter tormenta patientur. De huiusmodi dicitur Osee. viij. Ventum seminauerunt et turbine metent.

Quartus articulus. Audistis etc. Neque fit iniuria ei qui laudem hominum querit quam prius celesti gloria. Nam dicit res

gula iuris. Scienti et consentienti non fit iniuria neque dolus. de reg. iur. Remo. Pone casum in ingenio qui sciens et plenus contrahit cum serua vel eouerso. xxix. q. ij. Siquis ingenius. Et intellige scienti vel scire debenti. Ad hoc facit. xvij. dist. Quod dicitis. Siquis vestrum haberet merces preciosas unde possit habere mille aureos: si vellet libere alicui dare pro ducato: nulla fit ei iniuria si pro illo precio accipiant. Sed credo statum illum qui sic daret etc. Expone et applica Notando quae cauenda sit in operibus bonis ostentatio et vana gloria. Augustinus in sermone domini. Sufficit tibi ad promerendum premium ipsa conscientia: si ab eo premium expectas qui solus conscientie inspector est.

Sabbato post cineres
Sermo primus

Ecce ascendit

Ecclesias etc. Deus domini locutus est. Esa. lviij. Deus domini multa locutum est ut doceret nos ascendere etc. In epistola autem hodierna loquitur triplicem utilitatem vere penitentiae et conuersionis ad deum. Prima est utilitas illustratiois et gratiae et glorie: quia hec dixit dominus. Si abstuleris de medio tui catenam scilicet vicioz etc. Quies in tenebris lux tibi etc. Secunda est utilitas fructificationis: cum dicit. Et eris quasi hortus irriguus etc. Tertia est utilitas diuine consolationis: cum dicit. Si auerteris a sabbo peccati tunc delectaberis super domino. **Salutatio.**

Ecce ascendimus etc.
Primus articulus. An penitentiae virtus concipiat ex timore? Non. Timor causat ab amore. ergo prima ratio concipiendi est amor. Contra est magister in iij. dist. xvij. Respondet Bonauentura. ibidem. Origo primae virtutis effectiua deus est: sed dispositiua a nobis. Dispositio autem hoc ordine procedit. Primo necesse est dei bonitatem et iustitiam cognoscere cui displicet omne malum: et cognoscere se aliquid fecisse displicens diuinae bonitati. Et hec est recognitio culpe ex qua etiam cognoscit homo se obligatum ad penam. Se

Babbato post Cineres

quando necesse est cognoscere dei misericordiam
am q̄ parat est oī petenti indulgere. Ex
p̄ma cognitione ḡnat timor: ex sc̄da spes
remissionis: et ex his voluntas reuertēdi ad
deū et satisfaciēdi p̄ gemitū et alias penas.
Ex q̄ patz q̄re p̄na d̄r p̄c̄p̄ concipi q̄ ge
nerari: qz ḡnare est p̄ncipiū effectiū: p̄cipe
nō receptiū. Et q̄re magis timorē q̄ amo
rem: quia p̄c̄tōr nō habet amorē dei s̄z sui.
amor sui nō causat penitētiā nisi quia ti
met. Concipit q̄ p̄na timore seruilī: nec p̄
pter h̄ oportet q̄ vera p̄na sit cum timore
seruilī sed sufficit q̄ timor p̄parat ad p̄nāz
Hec Bon. Pro fund. Timor plerūq̄
reddit hoies promptos ad fugiēdū. Vir
gilius. vij. en. P̄ edibz timor addidit alas
Sed heu multi sunt vmbrales: pl̄ timē
tes laborē: sed magis est timēda mala vita.
Quia vt dicit Senec. ad Lucil. Datus est
piculū nunc viuēdi q̄ cito moriēdi. Dul
tū q̄ timere debem? r̄. Sed q̄rit An ex ti
more r̄. Dic r̄. vt s̄. Et q̄ concludit q̄ ne
cessarie sunt p̄c̄tōri p̄sideratiōes timoris
inductiue: cuiusmodi est: p̄sideratio diuine
seueritatis terribiliter cōminantē. Domi
nus em̄ p̄tēnse vidēs cōminat penas ter
ribiles p̄s. Nisi conuersi fuerit r̄. Attē
dite b̄n qm̄ sic pius pater contumacē cor
ripiens filiū: ostendit ei mala q̄ fecit vt eru
beret: bona q̄ perdidit vt doleat: supplicia
q̄ meruit vt timeat. Sic pius d̄s diuer
sis modis v̄t vt p̄c̄tōrē redimat nolēs eū
perdere. Audite o miserī p̄c̄tōres luxurio
si r̄. Timete dei iusticiā q̄ nihil impuni
tū relinqt. alias nisi timeatis terribilē sen
tentiā incurretis. S̄ ho timuerit agnosce
tes picula v̄a tunc confidite qm̄ d̄s libe
rabit. **Figura Barci.** vj. in euange. ho
dierno. Territis discipulis et conturbat
mari: dulciter locut̄ est d̄s dicens. Confi
dite: ego sum r̄. Spūaliter exponit notā
do illd̄ Job. xij. Territi purgabunt. Et si
cur dicit Theophilus. Cum hoies vel de
mones nitunt mouere p̄ timorē audiam
ch̄m dicentē. Ego sū nolite timere r̄.

Pro sc̄do ar. In euangelio tria nob̄ p̄po
nunt consideranda: quo p̄ p̄sideratio
debet eē ad p̄niam inductiua.

Primū est q̄ sit piculosa d̄ni absentia.

Secūm q̄ sit gratiosa ei beniuolentia.

Tertiū est q̄ sit fructuosa ei p̄ntia.

Primū igit r̄. Cum eēt sero: erat nauts i
medio mari et iesus sol̄ i terra r̄. v̄qz ibi
p̄rius eis. Perseuerat quousqz d̄s iesus
ueniat iminēs periculū: ait Hiero. Sunt
Et in euangelio tres notāde p̄sideratiōes
p̄pter q̄s periculosa est d̄ni absentia. **P**ri
ma est t̄p̄alis. qz sero erat et t̄p̄s nocturnū.
Nec venit ad eos d̄s nisi quarta vigilia
noctis. Nox signat cecitatē et ignozantiaz
eoz q̄b̄ deest d̄s. Nemo em̄ p̄t illumia
ri nisi ab eo. V̄n̄ Joā. j. Erat lux vera q̄ il
luminat r̄. Sed heu sic d̄r: Joā. iij. Lux
venit in mundū r̄. Sc̄da conditio local:
qz v̄qz erant in mari: p̄ qd̄ intelligit mūd̄
iste in q̄ sunt multa picula Eccl̄. xliij. Qui
nauigant mare enarrāt pericula ei. **T**er
tia conditio modalis. s̄. mo d̄i qz laborabāt
in retigando habentes ventū p̄rium sez
flatū malignoz spiritūū. s̄z difficile est resistē
re d̄no absente. Dan. viij. Venti pugna
bant i mari. s̄. vanū gaudiū: vana tristitia:
vana spes: vanus timor. Hi sunt venti a
demonibz imissi. **S**ecūda iuxta euangelii
considerandū est q̄ gratiosa sit d̄ni beniuo
lentia. Quia videns eos laborantes et ti
mentes venit ad consolandū eos. Ipe de
us toti consolationis q̄ consolaf nos i oī
tribulatione n̄ra: vidit labores ipos in re
migando. In q̄ signat q̄ d̄s labores p̄c̄
nitentiū considerat q̄uis statim ad eos nō
veniat: et speciale auxiliū semp est eis p̄stā
turus: quē admodū nō statim affuit discip
pulis. sed q̄rta vigilia noctis: erudies nos
nō statim siue cito aduentiū maloz sol
lutionē q̄rere: sed ferre viriliter q̄ contin
gunt. **H**orat̄ p̄ has q̄rtuoz vigilias p̄c̄
intelligi q̄rtuoz vigilias considerationes:
q̄s poteris videre in octaua ap̄toz Pe. et
Pau. Allegorice etiā sic dicit Chrys. Pri
ma vigilia est v̄qz ad diluuiū. Sc̄da v̄qz
ad moyse. Tertia v̄qz ad aduentū d̄ni. In
q̄rta venit d̄s et locut̄ est discipulis. Sic
aut̄ dicit euāgelii: venit ad eos: et volebat
eos p̄terire: signans in eis defectū fidei sic
et cum se finxit longē ire. vt h̄ Luc. vi. Et
sic dicit Theophilus. Tunc eis maiorē ti
morē inussit cū eoz pericula cōpescere ve
bebat. Nā putauerūt phantasma eē et cla
mauerunt r̄. Chrys. Semp hoc facit vo
min̄ qm̄ cōsolatur est: aliq̄ mala difficilia
et terribilia inducit. qz etiā fingendo timor

agones iustorum et dolens eos amplius lucra
n' auget eorum certamina: quod et in abraam fecit.
Ultimum certamen tentatione filii p'pones.
Cum autem exclamassent discipuli: statim lo-
cutus est dei. Confidite/ego sum nolite timere.
Spiritaliter adest penitentibus corde et tristitia
postea quod territi fuerit. Ps. Cum ipso sum in
tribulatione. Unde ascendit ad eos in nauim.

Tertio considerandum est quod sit fructuosa christi
praesentia. Quia cum ascendisset in nauim: cessa-
uit ventus et cetera. Beda. In quocumque corde adest
per gratiam sui amoris: mox vniuersa viciozorum:
et aduersarij mundi: siue spirituum malignorum
compuncta bella conquiescunt. Ingresso autem
domino in nauim applicuerunt in terram genезareth.
Theophilus. Si voluerim christum in nauim
culam nostram suscipere. In cordibus nostris habita-
re: statim inueniemur in terra ad quam revo-
lumus. In celo. Rabanus. Genезareth iterum
praefatus ortus praecipuum est. Ampla nobis tribu-
etur tranquillitas quam paradisi dabit heredi-
tas ac praesentis stolae iocunditas. Percurrunt
autem regiones illas: attulerunt in graba-
tis eos qui male habebant et quiescunt. In
his signat spiritualis sanatio penitentis. Hiero-
nimo. autem dicitur et quoties tangebatur illi sal. sic.
et dicitur implebitur quoniam fugiet omnis dolor et ge-
mitus. Exemplum igitur sumamus in illo populo
genезareth et muliere emozorissa quam tunc duo-
te ad dominum accessit. Chrysostomus. Non solum sim-
bria aut vestimentum christi habemus: sed et cor-
pus eius et comedamus. Si ergo quod simbria ve-
stimenti eius tetigerunt: totam acceperunt salutem:
multo magis quod totum ipsum digne sumunt.

Pro tertio ar. Audistis et cetera. Caute ne
poterit diabolum quod christum socium et praesentem
habeat: cum sit christi praesentia tam necessaria.
Lex dicit. Qui pro socio. In cum duobus. S. j. Ne-
mo habet socium diabolum nisi propria electione
et voluntate. sicut patet. xv. q. j. Non est. No-
tate quod stultus est qui se potius associaret
maliuolo viro quam benigno praecipui: cum vellet
eum ditare et honorare. Aut qui poterit
se ponere in nauim alicuius stulti et maligni:
quod cum: aut iaceret in mari: aut traderet eum
in manus inimici quam in nauim prudentissimi
nautae. Expone et applica notando illud Ec-
clesiastica. ij. Qui amat periculum peribit
in illo.

Quinta. j. quadragesima. Sermo. j.

Ece ascendi

mus et cetera. Hortamur vos ne in
vacuum gratiam dei recipiat. ij.
Eoz. vj. In vacuum esset recepta gratia nisi
ascenderem et cetera. Possum autem exponere illam
lam autoritate apostoli de triplici gratia. videlicet De
gratia specialis voluntatis. s. ad legem christianam.
De gratia sacramentali remissionis quam s. recipi-
unt in sacramento praenitentiae. De gratia quadragesima
malis obscuracionis. Propter primum dicit
in epla Remini dantes vllam offensionem vt
non vituperet ministerium nostrum sed in omni-
bus exhibeamus nosmetipsos sic dei ministros.
Propter secundum dicit. In multa patientia
in tribulatione in necessitate in angustijs
in plagis in carceribus in seditionibus
in persequendo scilicet in penitentia. Propter
tertium dicit. In laboribus in vigilijs in ieiunijis
In castitate in scientia in longanimitate
in spiritu sancto. Hec enim debet esse
nostra exercitatio in tempore quadragesimali.

Salutatio. Ece et cetera.
Primum ar. An praesentia sit prima virtus
et cetera. Primum actus est vivere: sed iustus
ex fide vivit et charitate: quod non ex praesentia.
Contra. Primum est declinare a malo quam fa-
cere bonum. Rndet Bonauentura. in. iij. di. xij.
Primum dicitur dupliciter. Vel secundum substantiam: vel
secundum usum. Primum modo omnes sunt simul. Sec-
undo modo dicendum est. Aut secundum imaginatio-
nis informationem. et sic fides est prima. Aut
secundum regressum et reparationem. et sic actus praenitentiae
est primum quod immediatus est. Sicut etiam gra-
tia purus per naturam expellit culpam quam habilitat ad
bonum opus. Cum autem dicitur quod primum actus
est. Dicendum quod viuificare purus est quam vivere
se. Unde etsi fides et charitas faciant vivere:
praenitentia tamen est viuificare. Hec Bonauentura.
Pro sum. Primum est animam purgare a vi-
cijs quam ornare virtutibus. Dicitur vindocinae.
in Tob. Spinis et tribulis purgare noua
lia debet. Qui ferit: vt semen fructificare
queat. Per spinas et tribulos intellige vi-
cia que primo refecanda sunt. Unde et dicit
Aristoteles. ij. ethicorum. quod oportet virtutem adeptum
res primum a magis contrario recedere. Re-
cessus autem a peccato fit per penitentiam. Id quod
ritur An penitentia et cetera. Dicitur rñ. vt s. Et
qua conclude quod ante omnia peccatoribus neces-